

SPROG & SAMFUND

Nyt fra
Modersmål-Selskabet
32. årgang nr. 4
December 2014

**Indhold: Årbogspræsentation 3 · Gerda Leffers 5 · Nye bøger 6 · Debat 8 · Sprogprisen 9
Mange slags dansk 10 · Modersmål 12 · Arne Hermann-nekrolog 13 · Bogmessen 14**

Stemmer

Traditionen tro så tæt på Modersmål-Selskabets fødselsdag som muligt blev årbogen præsenteret med indlæg fra flere af dens forfattere, hvorefter „Din stemme tæller“ nu indgår som et vægtigt bidrag i sprogdebatten. Henrik Munck refererer fra dagen.

I de daglige diskussioner er mange tilbøjelige til at forveksle en dårlig stemme med dårligt sprog. En smuk stemme kan slippe af sted med meget, mens en død stemme med flad udtale ofte vil have svært ved at trænge igennem med selv det bedst formulerede budskab. Som et sidetema er der så den stemme, der er uden filter mellem afsender og modtager. Stemmen i radioen. På tv fremtræder stemmen med selve personens nærvær, der kan formilde, forstærke og forvrænge en tekst. I radioen er kommunikationen helt nøgen. Det kan give sære oplevelser, hvis man fx slår over på aftægtskanalen, P5 på DAB, hvor der høres stemmer, som venligt sagt burde have været skånet for et møde med mikrofonen, mens nyhedsoplæsere i radioavisen som Kaj Selliken, Karin Palshøj, Preben Lund m.fl. bestræber sig på at fastholde den standard, som Ole Riisager satte gang for alle. Derimod kan man på radioens P4, især i weekendens morgenudsendelser, møde en maltrakteret prosodi, der åbenlyst savner sprogchefens opmærksomhed. Hvis en sætning overstiger fire ord, kommer den ud som 50 g. hakket dansk marineret i et kælt tonefald. Den slags har måske ikke sprogchef Martin Kristiansens prioritering, hvorved han overser, at fortællingen ingenting er uden den stemme, der fortæller, og måden den fortæller på.

Undervisningsminister Christine Antorini er blandt årbogens bidragydere.

M.B.

SPROG & SAMFUND

er medlemsblad for Modersmål-Selskabet og udsendes i 4 numre årligt.

Oplag: 800 eksemplarer.

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
FOR MODERSMÅL-SELKABETS MEDIER:
Jørgen Christian Wind Nielsen

REDAKTØR FOR SPROG & SAMFUND:
Michael Blædel
Lyngfeldtsvej 17,
3300 Frederiksværk
tlf. 47 74 62 61
michael@blaedel.dk

LAYOUT:
Martin Sand Pæevatalu

REPRO OG TRYK:
Clausen grafik
ISSN 0108-433 X

Artikler, der offentliggøres i Sprog & Samfund, tegner ikke nødvendigvis Selskabets holdning. Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Modersmål-Selskabet har til formål at virke for bevarelse og udvikling af modersmålet som en grundlæggende forudsætning for dansk kultur og folkestyre. Dette tilstræbes ved:

1. At vække forståelse for betydningen af en klar, udtryksfuld og varieret anvendelse af sproget i tale og skrift – med respekt for dialekterne
 2. At formidle kendskab til forskning og uddannelse vedrørende det danske sprog.
-

Medlemskontingent 250 kr.
(portogebyr – udlandet: 76 kr.)

Giro (netbank: reg.nr. 9570) kt.nr. 667 6901
CVR-nr. 7682-4215

Bank: reg.nr. 7853, kontonr. 103 5729

Hjemmeside: www.modersmaalselskabet.dk
Facebook: Modersmål-Selskabet

MODERSMÅL-SELKABETS BESTYRELSE:

FORMAND:

Translatør, cand. interpret.
Jørgen Christian Wind Nielsen,
Mylius Erichsens Allé 27, 2900 Hellerup,
tlf. 2035 8675, e-post: jcn@modersmaalselskabet.dk

NÆSTFORMAND:

Cand.oecon. Henrik Munck,
tlf. 4495 2243, e-post: hm@modersmaalselskabet.dk

KASSERER:

Cand.stat. Kirsten Fenger,
Skandrups Allé 37, Hareskov, 3500 Værløse,
tlf. 4498 1650, e-post: kf@modersmaalselskabet.dk

ØVRIGE BESTYRELSE:

Ph.d. Irina Bjørnø,
tlf. 4038 4284, e-post: goldenlife@mail.dk

Kontorassistent Ingrid Carlsen,
tlf. 6095 8802, e-post: ic@modersmaalselskabet.dk

Mag.art. Adam Hyllested,
tlf. 3537 7730, e-post: adamh@modersmaalselskabet.dk

Cand.mag. Gerda Thastum Leffers,
tlf. 4585 7644, e-post: gtl@modersmaalselskabet.dk

Seminarielektor Claus Tilling,
tlf. 3828 6648, e-post: ct@modersmaalselskabet.dk

Cand.mag. Ulla Susanne Weinreich,
tlf. 3537 2037, e-post: usw@modersmaalselskabet.dk

SUPPLEANTER TIL BESTYRELSEN:

Lektor Niels Bjerring
tlf. 3871 1790

Dir. Frans Jacobsen
tlf. 3962 9554, e-post: fransj@modersmaalselskabet.dk

Adresseændringer bedes meddelt til sekretariatet.

MODERSMÅL-SELKABETS SEKRETARIAT:

Pia Wind
tlf. 2028 8609, e-post: sek@modersmaalselskabet.dk

Ekstraordinært kor af flerstemmede fortællere

Årsmødet 25. november 2014 refereret og reflekteret

AF HENRIK MUNCK

Kgl. konfessionarius Erik Norman Svendsen fortalte anekdoter, hvori særligt sangstemmen havde betydning.

Årbog 2014 er som et velklingende kor, hvor et dirigerende forord forener tolv soliststemmer i en dækkende fortælling om stemmens betydning for sprog og samfund.

Der er tradition for, at Modersmål-Selskabet præsenterer årets årbog på et medlemsmøde nær Selskabets fødselsdag. I år blev mødet afholdt den 25. november i Frederiksberg Kommunes musikhus Metronomen blot to dage før 35-års fødselsdagen med den 35. årbog som tema: *Din stemme tæller*. Præsentationen fik et varieret og festligt forløb indrammet af Grundtvigs stemme, hvor „*Moders navn er en himmelsk lyd*“ var den indledende fællessang, mens adventssalmen „*Vær velkommen Herrens år*“ var afslutningen på den praktiske stemmetræning.

Fire af årbogens tolv forfattere var til stede, nemlig Hanne Bistrup, Irina Bjørnø, Julie Fabricius og Erik

Norman Svendsen, samt årbogsudvalgets formand og forordets forfatter, 95-årige Gerda Leffers, der havde overladt til bestyrelsesmedlem Claus Tilling at foretage den præsenterende gennemgang af årbogen. Efter selv at have været medlem af årbogsudvalget i en årrække har han i år holdt en pause, men det afholdt ham ikke fra en stemmemæssigt varierende og munter præsentation af de tolv bidrag, afbrudt af supplerende indslag fra de tilstedeværende forfattere, psykolog Hanne Bistrup og fhv. biskop Erik Norman Svendsen. Efter en pause med vin, vand og snacks bidrog medlem Jens Bisgaard med sjove eksempler på den vestjyske dialekts stemme, inden bestyrelsesmedlemmerne Irina Bjørnø og Niels Bjerring gav en praktisk stemmetræning med musikledsagelse.

Årbogspræsentationens formål er bl.a. at give lyst til at læse bogens bidrag og debattere dens tema. Alle

Irina Bjørnø praktiserede stemmetræning.

Selskabets medlemmer har fået bogen tilsendt, og følgende glimt fra præsentationen kan måske virke som appetitvækker for dem, der endnu ikke måtte have nærlæst den. Gerda Leffers slår temaet an med sætningen om, at „*talestemmen er vores bedste og dyrebareste redskab i samvær med hinanden*“, mens mag.art. Niels Birger Wamberg bidrager med sine stemmemæssige erindringer om Niels Grunnet og Elith Pio. Forfatteren Stine Pilgaard kommenterer sin roman *Min mor siger*, mens russiskfødte Irina Bjørnø fortæller sin egen dramatiske historie om, hvordan ægteskabsvold og flykapring har bidraget til at knække hendes stemme, som hun siden har forsøgt at genopbygge. Læs også hendes beskrivelse af „landenes stemmer“ (side 40).

Cand.mag. Julie Fabricius retter en indtrængende appel om, at børn lige fra skolestart lærer at læse højt samt pleje og passe deres sprog. Journalist Ole Meisner underholder med en fantastisk sproglig eksempelsamling, mens fhv. biskop Erik Norman Svendsen især hæfter sig ved sangstemmens fælles glæder. Psykolog Hanne Bistrup minder os om, at høresansen er den først udviklede af vore fem sanser, og at fosteret allerede i sjette måned kan skelne stemmer uden for livmoderen. Forfatteren Thorstein Thomsen beriger

læseren med sin livslange erfaring med stemmens betydning for formidlingen.

Årbogsudvalgsudvalget opfordrede i foråret gennem personlige breve alle folketingsmedlemmer til at bidrage til årbogstemaet. Tre har fulgt opfordringen, nemlig socialdemokratiske Orla Hav, Dansk Folkepartis Peter Skaarup og undervisningsminister Christine Antorini med hver deres personlige stemmeprægede erfaringer, inden retorikprofessor Christian Kock afsluttende efterlyser en undervisning, hvor unge mennesker ikke blot lærer at gøre deres egen stemme gældende, men også at lytte til andres.

Alt i alt en vellykket årbog, der fortjener udbredelse og debat, fordi den appellerer til både børn, forældre, undervisere, journalister og politikere om stemmens betydning for kommunikationen mellem mennesker. Efter årbogsmødet har der i bestyrelsen været refleksioner over, hvorfor kun meget få ud over en fast medlemskerne deltog i mødet. Skyldes det tidspunktet,annonceringen eller stedet? Måske er tiden simpelthen løbet fra debatmøder, medlemskaber og sproglige engagementer? Bestyrelsen efterlyser opklarende kommentarer fra omverdenen.

Julie Fabricius og Niels Bjerring i synlig sprogdebat.

Foto: Kaj Gøsig

Gerda Thastum Leffers fyldte 95 år

AF KIRSTEN FENGER

„Sproget holder mig ung“, udtalte Gerda Thastum Leffers, da hun for fem år siden blev interviewet til Ældre Sagens Blad, og ved præsentationen af årbog 2010, *Sjov med sprog*, udtalte Gerda: „Det er altid morsomt at arbejde med sproget, og i forbindelse med denne bog var det mer’ end morsomt – det var sjovt“. Vi tror hende gerne. Igen i år har Gerda Leffers, der fyldte 95 år den 18. oktober, været hoveddrivkraften bag Modersmål-Selskabets årbog med det af hende foreslåede tema *Din stemme tæller*. Medlemmerne har allerede modtaget bogen og vil måske vurdere den blandt de bedste af de 35 årbøger, Modersmål-Selskabet har udgivet siden 1980. Gerda Leffers var med til at stifte Modersmål-Selskabet på et møde i Vordingborg den 27. november 1979 og blev indvalgt i bestyrelsen den 3. maj 1980 ved Selskabets stiftende generalforsamling i Nationalmuseets store og ærverdige sal, der var stopfyldt. Hun har været medlem siden, været formand i en 10-års periode (1990-2001) og gennem alle årene med utrættelig energi og stor kyndighed været medlem af årbogsudvalget og heri været den, der foreslog tema og fandt de rigtige bidragydere til netop det tema. Årbogen er et af flagskibene i Modersmål-Selskabets virke. Emnerne har været mangfoldige. Vi nævner i flæng *Den levende Holberg* (1984), *Med og uden om-svøb* (1992), *Det sproglige kunstværk* (1998) og *Sproget og de ordløse kunstarter* (2007). Som en selvfølge har det ofte været Gerda, som ved årbogsmøderne omkring fødselsdagen den 27. november præsenterede årbogen, udover at hun har skrevet forord til 15 af årbøgerne – fx forordet til 2013-årbogen *Ord til hinanden – sådan taler vi til hinanden* – det helt smukke essay med inddragelse af bl.a. beskrivelse af H. C. Andersens mislykkede forsøg på at blive dus med Edvard Collin.

Herudover har Gerda med sin smukke udtale holdt flere af hyldesttalerne for Modersmål-Prismodtagere som fx Niels Hausgaard (1997), Ghita Nørby (1998) og Frederik Dessau (1999).

Gerda Leffers kommer flittigt til bestyrelsesmøderne, og hvis hun en sjælden gang er lidt sen på

den, er det, fordi hun kommer direkte fra bestyrelsesmøde i seniorgruppen i Dansk Forfatterforening; her består en del af aktiviteterne i redigering og udgivelse af skrifter og bøger.

Sideløbende har Gerda Leffers også været – og er stadig – medlem af menighedsrådet ved Virum Kirke. Hun har i flere perioder været hhv. formand og næstformand for rådet og har haft plads i provstiudvalget. Et af de synlige tegn på hendes arbejde har her været arbejdet med kirkebladet.

Endelig var hun i en længere periode i bestyrelsen på Sundhedshøjskolen Diget i Skagen.

Nu skulle man skulle tro, at alt dette var rigeligt, men nej, i 2005 satte Gerda Leffers en annonce i lokalavisen *Det grønne Område* med den meddelelse, at det med hende som vejleder for interesserede med forfatterdrømme var muligt at få afprøvet evnerne ved oplæsning, argumentation for og fælles diskussion af egne tekster rundt om bordet i hendes spise-stue. Det blev til en lille forfatterskole for skriveglade kvinder, der gerne vil ud over skrivebordsskuffen – forfatterskolen eksisterer endnu.

Udover kronikker, artikler og debatindlæg i aviser og tidsskrifter har Gerda Leffers skrevet flere bøger, fx *Kunstnerproblematikken hos H. C. Andersen*, *Barndommens oase* og endnu en erindringsbog, *Min årtid, Essays og digte*, udgivet i 2012. Heri fortæller hun fornøjeligt om sin glæde ved at bruge det danske sprog både skriftligt og mundtligt og om sine to ægteskaber, børn, børnebørn og oldebørn. Det er vel overflødigt at tilføje, at bogen er særdeles velskrevet!

Vi ønsker Gerda Thastum Leffers hjertelig til lykke med fødselsdagen!

Ny ordbog over gadesproget

AF LORÁND-LEVENTE PÁLFI

Nogle af de tidligste ordbøger over slang, lavsprog, pøbelsprog, vulgærsprog, gadesprog – og hvad sligt i tidernes løb ellers er blevet kaldt – fra henholdsvis fransk, engelsk og tysk side er Antoine Oudins *Curiositez françoises* (1640), Francis Grose's *A classical Dictionary of the Vulgar Tongue* (1785) samt Johann Grässlis *Burschicoses Wörterbuch* (bind 1–2, 1846–1847). Sidstnævnte leksikograf ville ikke lægge navn til værket, men udgav det under pseudonymet J. Vollmann.

Også den danske orientalist Viggo Fausbøll udgav sit *Bidrag til en Ordbog over Gadesproget og saakaldt daglig Tale* (1866) under et pseudonym: V. Kristiansen. Fausbølls bog er, så vidt jeg ved, den første af sin slags på dansk. Den fylder 450 sider, indeholder 1.600 opslagsord og udkom 1908 i en andenudgave på 535 sider og med 3.200 opslagsord. I førsteudgaven er de mest stødende ordbogsartikler klædt i oldgræsk sprogdragt for at hindre den uskoledede i at læse med.

Hvordan man end vender og drejer sagen, er den nye gadedanskordbog en skuffelse. Jeg har ikke plads til at nævne alle grunde her; læseren må nøjes med et udvalg. Bogen, hvis titel i øvrigt indikerer manglende beherskelse af dansk (også hos det udgivende forlags medarbejdere), indeholder 450 opslagsord. Til sammenligning indeholder *Politikens slangordbog* (2001) 17.000! Jeg afprøvede den nye bogs opslagspotentiale ved at lytte til to L.O.C.-sange (*Du gør mig* fra 2005 og *Jetlag* fra 2012) for at se, om bare nogle af de ord eller udtryk, jeg ikke forstår i sangene, er med (det drejer sig om i alt fire: „cypher“, „swag“, „jeg spytter chrome“, „at macke kvinder“). Det er de ikke. Og nej, jeg har ikke forud undersøgt sangene for at sikre mig, at de var leveringsdygtige i ord, der ikke kan slås op i ordbogen. Det kræver næppe en doktorgrad i leksikografi at indse, at en ordbog med kun 450 lemmata er så godt som ubrugelig i sprogreceptionsøjemed.

Heller ikke i sprogproduktionsøjemed er værket imidlertid brugbart. Dets ambition om at yde grammatikrelateret hjælp er ros værdig, men utilstrækkelig i udførelsen. Desto ærgerligere er dette, når man

betænker, at hverken *Retskrivningsordbogen* eller monumentalværket *Den Danske Ordbog* kan hjælpe i sådanne sammenhænge, eftersom de stort set ikke kodificerer gadesprog. At samtlige opslagsord i gadedanskordbogen skrives med stort begyndelsesbogstav er ligeledes et graverende problem, da skellet mellem proprii og appellativer derved usynliggøres.

Rap er en kunstform, der bør tages seriøst. Det er rigtigt, at der findes rigeligt med pubertære, åndsforstottede udøvere, der knap nok kan stave til eget navn. Vi må dog ikke glemme, at der så sandelig også findes romanskrivere, hvis værker blot er spild af papir og trykssvæerte, men alligevel omtales positivt i dagbladenes bogsektioner. Sandt er det tillige, at der i Danmark findes mange talentfulde rappere (bl.a. Amro, Anna Vigsø, Don Dada, Elbanovic, Ham den lange, Johnni G, Livid, Loke Deph, Marconi, MC Ollie, Misshell, Mund de Carlo, Per Vers, Raske Penge, Supardejen), der udmærker sig ved enten 1. artikulationsformåen, 2. rimkunst, 3. refleksionsevne eller 4. flere af de nævnte samtidig. Den gudbenådede ordsmeds fonetiske, prosodiske, metriske samt kadence- og intonationsmæssige præstationer overskrider undertiden grænsen til det lingvistisk mirakuløse, ligesom vedkommendes evne til at rime ikke står tilbage for hverken nutidige eller fordums fremtrædende poeter.

Den nye ordbog tjener ikke gadesproget til ære, hvad den ellers eksplicit ønsker (jf. forordet), men er et kardinaleksempel på dilettantleksikografi (se S&S årg. 30, nr. 4, s. 11).

Tobias C. Borup & Ali Sufi:
Gade/dansk ordbog – en håndbog i ghettodansk, 1. udg., Kbh.: People's Press 2014. Sider: 127. Pris: 149,95 kr.

Glad for sprog

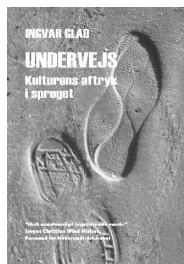
AF JØRGEN CHR. WIND NIELSEN

For nogen tid siden henvendte Ingvar Glad sig til Modersmål-Selskabet med en forespørgsel om, hvorvidt Selskabet ville påtage sig at udgive Ingvar Glads kommende bog „Undervejs – Kulturens aftryk i sproget“. Vedlagt forespørgslen var en del manuskriptudkast fra bogen. Begejstringen var stor. Alligevel sagde vi nej tak. Selskabet har tidligere modtaget henvendelser om samme emne. Vi har ikke ressourcer, hverken menneskeressourcer eller økonomiske ressourcer. Derfor udgiver vi alene vores egen årbog, nu på „eget forlag“. Tingene kan meget vel ændre sig. Modersmål-Selskabet kan vokse sig stort og stærkt, og markedet for bogudgivelser er under forandring. I forbindelse med udgivelsen af dette års årbog er vi i gang med at afsøge mulighederne for digitale versioner, internet-salg via Saxo samt udgivelse som lydbog.

Undervejs – Kulturens aftryk i sproget

Derfor var glæden så meget større, da et anmelder-eksemplar af Ingvar Glads bog blev hentet op fra postkassen. I den medfølgende pressemeddelelse kan blandt andet læses: „Hvorfor siger vi egentlig sådan?“ Sprog er en finurlig størrelse. Det gælder naturligvis også det danske, som nok er et gammelt sprog, men stadig levende og under konstant påvirkning af kulturen i og omkring os. Sprogentusiast og tidligere lektor ved Skive Seminarium, Ingvar Glad, har altid været optaget af både dansk sprog og kulturhistorie, og det satte ham omkring 1970 på sporet af alle de aftryk, kulturen sætter i sproget. Nu har han så samlet sine mange betragtninger i den inspirerende og muntre bog „Undervejs – Kulturens aftryk i sproget“. Det er ikke uden grund, at formanden for Modersmål-Selskabet, Jørgen Christian Wind Nielsen, kalder Ingvar

Glads nye bog om det danske sprog for et „Helt usædvanligt inspirerende værk.“ Forfatteren, har nemlig skrevet det nok hidtil største værk om, hvor finurligt vores sprog er, og hvorfor vi egentlig går rundt og siger, som vi gør. Med et hav af underholdende eksempler bevæger Ingvar Glad sig – ikke fra a til b – men i 40 kapitler med sproget som øjenvidne og fortæller om sprogets udvikling gennem lige så mange forskellige miljøer og livsmuligheder spredt over vores liv fra „Fødsel og barsel“ til „Døden“. Når vi for eksempel „hæver bordet“ efter et afsluttet måltid, rejser vi os nok, men lader bordet stå tilbage på sine fire ben. Udtryk som dette ligger som et dybt billedlag i vores sprog. Den måde, vi bruger mange udtryk på i dagligdagens sprog, er døde billeder, men billeder, der rummer en latent billedkraft. Når man helt konkret tager udtrykkene på ordet, kan de formidle et væld af forestillinger og fortællinger. Så mange, at man kan sige, at sproget åbner sig som et kulturhistorisk museum midt i dagligdagen. Det er hensigten med bogen at genoplive de sproglige kulturbilleder, der ligger som aftryk i sproget, siger Ingvar Glad om „Undervejs – Kulturens aftryk i sproget“, som er udkommet på Skriveforlaget.

Ingvar Glad: Undervejs – Kulturens aftryk i sproget. 340 sider. 199 kr. Udkom 2. november. ISBN: 978-87-93068-95-7. www.skriveforlaget.dk

Benny Andersen har lært sine landsmænd noget om at opføre sig ordentligt over for fremmede. Men han har først og fremmest lært os de vidunderlige hemmeligheder, der ligger gemt i vores sprog.

(Thomas Bredsdorff i Politiken d. 6 nov. i anledning af Benny Andersens 85. års dag.)

Modersmål-Prisen 2015

AF JØRGEN CHR. WIND NIELSEN

Selskabets bestyrelse har truffet to beslutninger, der gør det nemmere for dig at få indflydelse på, hvem der skal have Modersmål-Prisen 2015. Vi har besluttet at nulstille listen med forslag til prismodtagere, hver gang vi har uddelt prisen. Altså går listen i nul hvert år. Ønsker man at have en tidligere foreslået kandidat på listen, skal man altså genfremsætte sit forslag. Den anden beslutning er, at udelukkende medlemmer af Selskabet kan fremsende forslag. Man kan naturligvis ikke forhindre ikke-medlemmer i at fremsende forslag, men de vil ikke blive skrevet på kandidatlisten.

Vores listefører er bestyrelsesmedlem Ingrid Carlsen, ic@modersmaalselskabet.dk. Ønsker du at foreslå en kandidat til Modersmål-Prisen 2015, skal du altså sende dit forslag til Ingrid (evt. med brev). Et forslag skal være tilstrækkeligt begrundet til at stå sig i konkurrencen med andre forslag. En kvalificeret begrundelse fylder fra en halv til en hel A4-side. Vi skal have dit forslag senest den 1. maj 2015.

Kandidatlisten er fortrolig.

Man kan foreslå mere end én kandidat. Så nu venter vi bare på dit eller dine forslag.

Er du klar til digitalisering?

Jeg vil fortælle dig lidt om en ny verden. Den digitale verden. Den kom snigende ind i vore hjem i 80'erne i forrige århundrede, og den tager mere og mere plads i vores hverdag. E-mails, elektroniske nyheder, sociale medier som Facebook, Twitter, Youtube, LinkedIn, Issuu osv. Vi læser nyheder på mobilen, chatter på vej til byen og skyper, mens vi sidder på caféer. De nye generationer er begyndt at lege/lære på iPads allerede fra 2-års-alderen.

Fra den 1. november i år skal alle, der kan, have en digital postkasse. På nuværende tidspunkt fordobles al information i verden for hver 18. måned. Det betyder, at i år 2025 bliver der indsamlet lige så meget information, som der blev samlet i hele det sidste århundrede.

Bestyrelsen har allerede taget flere elektroniske medier i brug i de senere år. Vi har oprettet en Facebook-gruppe, en Twitter-konto, en Youtube-kanal og en Google+-gruppe. Vores medlemsblad Sprog & Samfund er nu også udgivet på Issuu. Snart udgiver vi Selskabets årbøger på Issuu og på Saxo (til salg) også. Bestyrelsen mener, at Modersmål-Selskabet skal følge med tiden. Ikke for hurtigt, og ikke ukritisk.

Du kan allerede nu se:

Twitter <https://twitter.com/Modersmaal>

Issuu <http://issuu.com/modersmaalselskabet>

Facebook <https://www.facebook.com/ModersmaalSelskabet>

Youtube <https://www.youtube.com/user/ModersmaalSelskabet>

Google+ [google.com/+ModersmaalselskabetDK](https://plus.google.com/+ModersmaalselskabetDK)

Der vil senere blive holdt et medlemsmøde om Modersmål-Selskabet og digitaliseringen.

Irina Bjørnø, Medieudvalget

DRs sprogpris

DRs sprogpris, der blev uddelt første gang i 1987, tilfaldt i år Bente Hansen, programvært på P4-programmet „Danmark direkte“. Det er et program, der ofte debatterer aktuelle og holdningsprægede emner, og mediedirektør Gitte Rabøl gav Bente Hansen dette skudsmål: „Bente Hansen får prisen for at skabe et fint og entusiastisk rum omkring den udsendelse, hun laver direkte. Hun er en person, vi ønsker at være i stue

med, og hun mestrer den særegne løssluppenhed, som skal blandes med koncentration i direkte udsendelser. Bente Hansen kommer lytterne i møde ved sikkert at dosere den sproglige opfindsomhed, hun besidder til overflod, så et naturligt talesprog forbliver det overordnede indtryk“. Priskomiteen omfatter bl.a. Gitte Rabøl, Jørn Lund og DRs sprogchef Martin Kristiansen.

Sprogprisen 2014

AF JØRGEN CHR. WIND NIELSEN

Kulturminister Marianne Jelved
bød velkommen til Sprogprisen.

Vinderne af Sprogprisen 2014 er fundet.

Sprogprisen 2014 blev uddelt på et festligt arrangement på Sprogdagen 2014 den 23. september i Kulturstyrelsens lokaler. Mere end 100 mennesker var med. Modersmål-Selskabet er medarrangør.

Falck vandt prisen for bedste tekst i sociale medier, DSB vandt for det bedste brev/e-mail. Og Københavns Kommune løb med sejren i bedste hjemmesidetekst.

„At der er grund til at fokusere på godt sprog, bliver vi alle jævnligt mindet om. I sidste uge blev en „spareplan“ i Danmarks Radio sprogligt ferniseret om til en „økonomiplan“, på DSBs S-togsstationer er området med selvbetjenings-billetautomater døbt „servicezonen“. Og da en af regeringens ministre for nylig fik besked fra Bjarne Corydon på at skære et par milliard-lunser ud af sit budget, ja, så var det et resultat af en „robust samtale“ mellem to partikammerater og regeringsmedlemmer“, sagde Kurt Strand i sin indledning.

Men faktisk har DSB fokuseret på det gode sprog, og for det blev de belønnet med prisen for årets bedste brev/e-mail med ordene fra Charlotte Sahl-Madsen: „I år prises en virksomhed, for hvem det i mange henseender ellers kører på skinner, for indsatsen med at formulere „Det gode svar“ til kunder, der klager over alt fra mål på sovekøjer, mangel på cykelstativer, forsinkelser, kaffens konsistens, snemængder og i dette tilfælde temperaturen i en togkupé“.

I dommernes begrundelse til Falck Danmark A/S sagde Søren Espersen bl.a.: „Emnet er alvorligt og fagligt tungt. Kravet om præcision i formidlingen er et spørgsmål om liv eller død. Bogstaveligt talt. Modtageren af prisen for bedste sprogaktivitet på sociale medier er gået ind på en af de mest flygtige platforme med et rigtig heftigt emne og med en formidling, der

kan skabe handling og resultater på kort tid“. Peter Langdal benyttede lejligheden til at komme med en opfordring, da han kom med dommernes begrundelse for valget af Københavns Kommunes Vidensbase: „Resten af kommunen kunne virkelig godt lære noget af den måde, VIDENSBASEN bruger sproget og opsætningen på til at hjælpe med nyttig information under Borgerservice i et klart og enkelt sprog og ikke taler ned til os borgere“. Københavns Kommune vandt Sprogprisen '14 for bedste hjemmesidetekst.

Dommerkomiteen bestod af:

Journalist Kurt Strand, kurtstrand.dk, formand, instruktør og teaterchef Peter Langdal, Betty Nansen Teatret, ph.d. i retorik Anne Katrine Lund, AKL Kommunikation, professionelt bestyrelsesmedlem Charlotte Sahl-Madsen, kommunikations- og HR-direktør Søren P. Espersen, Sampension.

Bag prisen står: Dansk Kommunikationsforening, Dansk Sprognævn, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Forbundet Kommunikation og Sprog, kurtstrand.dk, Modersmål-Selskabet, RetorikMagasinet, sproget.dk, Syntaksis ved Tina Reichstein.

Læs mere på www.sprogprisen.dk

Se billeder fra arrangementet her:

<https://plus.google.com/photos/114920280531758090153/albums/6062328308216107969>

Digtsamlingen „En rejse i ord“

Karl Johan Lindrup Olesen har sendt Modersmål-Selskabet links til sin digtsamling „En rejse i ord“, der udkom den 16. september 2014 på Fyldepenen. Digtsamlingen kan downloades som gratis e-bog på Fyldepenen.dk, på Apple iBooks Store eller på Google Play Books. Karl Johan Lindrup Olesen er billedkunstner og digter. Læs mere på www.karljohano-art.dk

Om sproget og undervisningen

AF GEORG SØNDERGAARD

Blandt Johannes V. Jensens mange essaysamlinger er der én bestemt som jeg er sikker på vil have læsernes interesse. Det er en samling af essays om et stort og uoverskueligt emne, sproget, et emne han som den suveræne sprogbruger han var, havde alle forudsætninger for at udtale sig om. Bogens titel er „Om sproget og undervisningen“ og essayene handler om forskellige aspekter af dette store emne. De er blevet til over en længere årrække, men først samlet og udgivet i denne bog der udkom i 1942 på Gyldendals forlag som en af hans sidste før hans død i 1950.

Trods eftertidens ringe interesse for hans essayistik viser en nøjere betragtning af hans bibliografi at han tilmed var en flittig essayist og gennem hele sit forfatterskab har dyrket essaykunsten med stor entusiasme. I faglitteraturen er der kommentarer af mange slags, fra det nøgterne til det direkte nedsettende. Som det hedder i Mogens Brøndsted & Sven Møller Kristensens *Danmarks Litteratur*: „Eftertiden har vendt sig kritisk mod Johannes V. Jensens essayistiske virksomhed, mod hans ideer og forkyndelser.“ I *Dansk Litteratur 1918-1952* er Sven Møller Kristensen mere direkte: „Hans biologiske livsanskuelse kommer smukt til udtryk [...] men dens anvendelse til fortolkning af allehånde nyere sociale og politiske fænomener går let over gevind og ind i det komiske, bl.a. i essaysamlingen *Retninger i Tiden* (1930).“ I Politikens *Dansk Litteraturhistorie* (1966) nævnes essayene slet ikke.

I en samling af tekster vil man altid foretrække noget frem for andet. Og her er det heller ikke svært at udpege de bedste. Det er dem hvor man for alvor oplever forfatterens kompetence bag det han skriver. Derfor er de steder hvor en digter skriver om digtning og digte det mest spændende.

Og Johannes V. Jensen beherskede det hele, både prosa og poesi i alle mulige former. Så når han skriver om digte, bliver man opmærksom. I essayet

Vers og Oplæsning (1941) tager han udgangspunkt i det traditionelle strofisk formede digt med fast versemål og rim:

„Naar et Digt bevidst er formet i regelmæssige Strofer, rytmisk og med Rim, hænger det saadan sammen, afdelt linjevis med Hvilepunkt, Eftertryk paa Rimet, og saadan skal det læses. En Sang er bundet strofevis til en Melodi; men selv om et Digt ikke netop er tænkt sunget, men er regelret inddelt, har det faaet den Form fordi ingen anden Form eg-

nede sig for Indholdet, det rummer en Musik og skal læses musikalsk, netop som det er skrevet.“ (s. 80-81)

Dette hovedprincip genkender vi fra Johannes V. Jensens egen digtning, men det betyder ikke at han underkender digte der ikke følger dette princip kategorisk. Tværtimod fremhæver han en digter som J.P. Jacobsens ubundne form:

„Den Fornylse J.P. Jacobsen tilførte Poesien i sin Versbehandling var rettet mod det rytmiske Trav og den efterhængte Klingklang for Enden af hver Linje, der karakteriserede Versebygning for ham, han naaede det gennem en uregelmæssig, overraskende Form, men naturligvis først og fremmest ved et nyt betydeligt Tankeindhold. Selv enkelte Digte han har skrevet i et regelret Metrum, egnet for Sang, er fri for den tomme Uniformering der før havde hængt ved saa megen traditionel Versekunst.“ (s. 82)

At han uden betingelser medregner den frie ubundne digtform blandt poesiens udtryksformer fremgår også af hans omtale af den klassiske digtning hvor han dels nævner den græske tragedie og dels latinsk poesi, helt konkret Horats der nok brugte fast metrum men ikke rim. I den sammenhæng nævnes også den meget frie ordstilling som er karakteristisk for latinsk poesi og som er særlig påfaldende hos Horats. At det er muligt skyldes jo særlige grammatiske forhold i latin, den uddifferentierede morfologi der muliggør sammenknytning af ord uanset deres placering i forhold til hinanden.

„Et Digts Virkning ligger i Sproget, hverken mere eller mindre, det Digtet siger, det tunge, slebne, magiske Sprog, der slutter om sin Mening og sin Musik, og som ikke behøver at fremføres paa anden Maade end ved simpelthen at læses, tydeligt, vægtigt, og saadan at Indholdet springer ud deraf med al den Magt der ligger i Sproget selv.“

Dette stykke er et af de vægtigste i bogen, alene af den grund at man med det samme kan se at det er et emne som forfatteren behersker til fulde. Det handler ikke om digtning men snarere om digte og brugen af dem. Og her er det jo ikke uvæsentlig at den der skriver er en af de digtere vi kender, jfr. „Hvor smiler fager den danske kyst“, „Lysfyldt morgen til marven kold“ o.fl.a.

Her skal også omtales det stykke der hedder *Sprogets Dynamik* (1941). Det handler om sprogets emotionelle kvalitet eller rettere aspekter deraf. Johannes V. Jensen nævner mange eksempler på følelsesmæssige udsving i sproget fra uartikulerede raseriudbrud til den mest sublime følsomme poesi. Det begreb der forener de mange former for emotionelle udtryk er det Johannes V. Jensen kalder deres *Klangværdi*, „den intime klanglige og associationsladede Værdi der kan forlene enkelte Gloser med en passioneret, ekspansiv Virkning.“

Stærkest og skønnest lægger sprogets dynamik sig for dagen i poesien:

„Digtet er en Fuldklang af Sproget, det korte klare Tankeindhold, holdt sammen af Rytme og Rim paa en saadan Maade at det næsten synger af sig selv.“

„Vers skal ikke analyseres. De kommer fra Sindet og gaar til Sindet“ (s. 101) Den bedste måde at belyse et udsagn som dette er at illustrere det med et eksempel. Det gør Johannes V. Jensen med et afsnit af Oehlenschlägers „Langelandsrejse.“ Selv plejer jeg at bruge et andet af Oehlenschlägers digte:

Underlige Aftenlufte!
Hvorhen vinke I min Hu?
Milde, lune Blomsterdufte
Sig, hvorhen I bølge nu!

Gaaer I over hviden Strand
til mit elskte Fødeland?
Vil I der med Eders Bølger
tolke, hvad mit Hjerte dølger?

Dansklærerens vigtigste opgave er „at føre sine Elever ind i Landets Sprog“, som Johannes V. Jensen siger, at gøre dem opmærksom på sprogets muligheder. (*Danskundervisningen i Skolerne*, 1936). En af dem er dets brug i litteraturen. Men hans syn på litteraturen og litteraturundervisning er præget af en vis skepsis:

„Det er Uddannelse i Sproget, Sprogets Nerve og Velklang, den danske Tunge, og den Rod Sproget har i vore Fædres Liv, Nationens Sjæl, det er det der ligger Vægt paa i Skolen. Og hertil tjener Stykker hentet fra Litteraturen, som i den Henseende gør sig fortjent dertil.“ (s. 31-32)

Efter Johannes V. Jensens mening er en stor del af den litteratur der bruges uhensigtsmæssig, ja rent ud kedsommelig for de unge mennesker. Kun de helt store personligheder i vores litteraturhistorie har efter hans mening berettigelse: *Holberg, Blicher og J.P. Jacobsen*.

Udover det omtalte er der essays der handler om mere specielle emner, om bogstaverne i vores håndskrifts alfabet, om gamle bøger, om vi burde stave ordene mere logisk og systematisk, om at nordmænd, danskere og svenskere ikke forstår hinanden, om tegnsætning, specielt brug af komma, osv.

Det sidste lille stykke (*Tak til Sproget*, 1941) er en hyldest til det danske sprog for dets anvendelighed og smidighed. Selvom dansk er et lille sprog, kan det næsten udtrykke alting – takket være dets „Udvidekraft“ som Johannes V. Jensen betegner det.

„... det er udtryksfuldt, lunet, slebet, bevægeligt, som Vinden der løber hen over en Kornmark. De døde Slægter, fra hvem vi har taget det i Arv, taler i det, deres Sind kommer til os gennem det, som i Folkevisen, med en fjern Klang, som fra en Skov.“

„Der er jo noget om at paa de store Sole er der ingen Liv, der brænder det, det er der derimod paa den lille grønne svale Jord. Maa vi gøre os lidt til af det? Maa Dansk bestaa!

Om ord, magt og kærlighed

AF IRINA BJØRNØ

Jeg er flygtning. Jeg er flygtet fra mit fader- og moderland til min mands land. Jeg har skiftet mit modersmål til min mands modersmål – som er dansk. Jeg har skiftet det kyrilliske alfabet ud med det danske alfabet. Jeg er flygtet fra kommunistisk hjernevask til en velfærdssocialistisk tankegang. Jeg er flygtet fra fælles indoktrinering til fællesskab. Jeg er flygtet fra Marx og Lenin til Søren Kierkegaard, Dansk Folkeparti og H.M. dronning Margrethe II. Jeg er flyttet fra den russiske kultur og traditioner til den danske kultur, madtraditioner og madtyranni. Jeg er flyttet – men ikke uden indre modstand.

Jeg kom til et nyt alfabet og nye vokaler. Fra 33 bogstaver i det russiske alfabet til 29 bogstaver i det danske alfabet. Fra 10 vokaler i det russiske sprog til 50 vokaler, som udtales og „synges“ i det danske sprog. Danske ører kan fra den første dag opfange og adskille de 50 vokallyde uden besvær. Dansk er det eneste folkesprog i verden, der har så mange forskellige vokallyde. Danskerne taler ikke – de synger og slynger om sig med vokaler. De signalerer deres sindstilstand til hinanden med dem. De befaler og bifalder – mine ører kan høre lydene, men min stemme er ikke i stand at producere sådan en fin vokalforskel, så når jeg taler med folk, kan de ikke fornemme, om jeg siger befale eller bifalde ??? Selvom jeg gør mit bedste.

Lyden Ø – sammen med Æ, Y og Å – eksisterer ikke i den russiske vokalpalet. Jeg KAN IKKE udtale de meget farverige lyde, uanset hvor mange gange jeg prøver! Undskyld! Undskyld igen! Og igen.

Efterhånden er jeg ligesom prins Henrik – en undskyldning for mig selv – uanset min doktograd i fysik, undervisning på Cambridge og Darmstadt Universiteter og mere end 200 videnskabelige artikler og forskellige diplomer. Undskyld!!! Undskyld, Danmark! Undskyld til det danske sprog!

Da min gamle mor, som kun taler russisk, kom

på besøg i Danmark, viste hun mig for første gang LIGHEDERNE mellem det russiske og det danske sprog.

„Abrikos, appelsin, ananas, banan“ – hun fandt det utroligt morsomt, at alle de fire frugter udtales ens på russisk og på dansk. Og siden den tid har jeg fokuseret på ligheder – og ikke på forskelligheder – mellem de to sprog. Jeg startede med at skrive notater. Nu har jeg fundet mere end 400 tvillingeord, som udtales og betyder det samme på russisk og på dansk. Mit notathæfte er næsten fyldt.

Min mor døde for to år siden, men jeg lovede hende at skrive en bog om tvillingeord på russisk og på dansk. Med denne bog vil jeg gerne fremme forståelsen mellem de to nationer og de to landes sprog. Nu har jeg opfyldt mit løfte til min mor. Med min bog har jeg gjort det lettere for danskere at lære noget russisk på en sjov og tilgængelig måde. Der er allerede 400 russiske ord, som danskerne kender og bruger dagligt. Russere, som aldrig har været i Danmark, har også fået et ordforråd på 400 danske ord. Alle de dansk-russiske tvillingeord er tovejs-kommunikation: Fra russisk kom ordet „kommunisme“ den ene vej og fra dansk „Giraffen Marius“ og „Kulturchok“ den anden vej.

Selvfølgelig stammer mange af tvillingeordene fra latin og har ofte international betydning – men alligevel !!!! Hvis du allerede nu kender 400 ord på russisk, er det „ikke så ringe endda“!

Hvis vi alle sammen fokuserer på ligheder og ikke på forskelligheder, vil vores fælles tilværelse på Jorden blive meget nemmere, ikke? Ord har stor magt, og de kan være vejen til kærlighed. Jeg fandt ud af, at „takkeord“ er unikke på alle sprog. Når jeg rejser, lærer jeg altid først at sige „tak“ på landets sprog: „Danke, tak, thank you, gracias, arigatō – ありがとう (Japanese), xièxiè – 謝謝 (Chinese), todá – תודה לך (Hebrew), shakerá – شكرا (arabisk), spasibo – спасибо (russisk)“. De ord skaber accept og åbner døre og hjerter. „Tak“ skal læres på alle sprog.

Jeg har skrevet mine to bøger om tvillingeord på dansk og på russisk til de mennesker, som gerne vil lære lidt mere om Rusland – ikke om Putin, krige og konflikter, men om „fællesord“, fælles historier og fælles målsætning, som for alle mennesker er: Fred, kærlighed og tolerance.

Tak for jeres opmærksomhed og god fornøjelse med de dansk-russiske tvillingeordbøger!

Irina Bjørnø med „to Ø'er“, som jeg ikke kan udtale rigtigt. Undskyld!

bogen kan findes på <http://goo.gl/RuaNN9> og alle mine bøger findes her: www.belbooks.dk

Ved Arne Hermanns død

AF GERDA THASTUM LEFFERS

D. 15. oktober i år døde Arne J. Hermann. Han døde alene. Og alene og tilbagetrukket havde han levet i mange år efter at have været meget aktiv i det lokalpolitiske i Gladsaxe. Han kendte hver en vej og sti og deres forhistorier helt ned til, hvilke buske og træer der oprindeligt havde vokset på stedet.

Arne blev medlem af bestyrelsen et år efter Selskabets stiftelse. Han var en ivrig forkæmper for det smukke danske sprogs bevarelse. Flade aer var ham en vederstyggelighed, og enhver form for slang gav ham næsten fysisk ubehag. Og det lagde han ikke skjul på, når han udtrykte sig mundtligt eller skriftligt. Han var æstetiker på den gammeldags manér: Man er Des, indtil man muligvis ved en rituel manøvre bliver dus. Man holder døren for damerne og trækker deres stol ud, før man selv sætter sig. Arne måtte som alle slække på disse idealer, men han gjorde det nødt. Når det skete, kostede det ham noget. Det mærkede man ved en sarkasme og skarphed, som kunne misforstås. Sandheden var, at sarkasmen dækkede over hans generthed og sårbarhed.

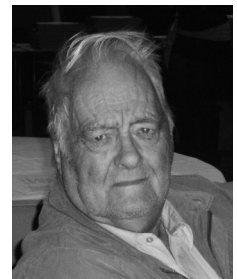
Jeg havde den glæde at være formand i en mangeårig periode med Arne som næstformand. Samarbejdet var godt, for Arne var reel og en god kammerat, når man kendte ham. Han gav bestyrelsesmøderne kulør. Sikrede sig før start, at der var øl og højt smørrebrød, og så gik vi i gang. Han var en skarp forhandler, men flyttede sig altid for gode argumenter. Man mærkede, at han var politisk skolet.

Det velopdragne hos ham var garneret med en bryskhed, som kunne lægge afstand til mange. Det hang sammen med, at hans hverdag var præget af hustruen Ullas mangeårige sygdom. Arne var en kærlig familiefar. Han passede Ulla og sønnerne Arne og Michael, når det var påkrævet, og det var det ofte og i lange perioder indtil Ullas død.

Arne var huguenot, og den franske afstamning sporedes i hans udseende. Han var som ung en smuk mand, men senere præget af sygdom. Efter sigende bankede gymnasiepigernes hjerter hastigt på Gammel Hellerup, når han gav engelske lektioner.

De seneste år svigtede helbredet, og mon ikke det sidste boligskift har været ham for meget, kræfterne havde længe været i aftagende. Ved den sidste prisoverrækkelse ved Modersmål-Selskabet i september i år glædede Arne os ved at deltage trods sit svigtende helbred.

I Modersmål-Selskabet mindes vi ham med hæder og ære.

Arne Hermann fotograferet i år under prisfesten.

Julekonkurrence: HVEM SAGDE HVAD?

Vind et gratis årsmedlemskab

AF HENRIK MUNCK

Der er tradition for en konkurrence på Modersmål-Selskabets stand på BogForum i København, hvor der hver time trækkes lod om en præmie blandt de afleverede løsninger. Ligesom tidligere år synes vi, at også læserne af Sprog & Samfund skal have chancen for at deltage i konkurrencen. Derfor gengives den herunder. Den er inspireret af årets årbog „Din stemme tæller“, hvor årbogsudvalgets formand *Gerda Leffers* skriver i sit forord, at stemmerne, der sagde „I have a dream“ eller „Ich bin ein Berliner“, aldrig glemmes og indholdet heller ikke. „Man har et standpunkt, til man ta'r et nyt“, sagde Jens Otto Krag, og vi husker ham. „Der er ikke fejlet noget ind under gulvtæppet“, læser vi, og Poul Schlüters røst med en klang af hans egen tvivl lyder i vores indre øre.

Men HVEM SAGDE HVAD? Herunder er der seks udtalelser, som tillægges følgende seks personer:

- 1) Anders Fogh Rasmussen,
- 2) Dronning Margrethe,
- 3) Kresten Poulsgaard,
- 4) Mogens Glistrup,
- 5) Poul Nyrup Rasmussen
- 6) Thor Pedersen:

- A) *Vi kan snart købe hele verden* (Nr.);
- B) *Der er intet at komme efter* (Nr.);
- C) *Så kommer vi med vores danske humor og små dumsmarte bemærkninger* (Nr.);
- D) *Stuerene – det bliver de aldrig* (Nr.);
- D) *Nedlæg forsvarer og erstat det med en telefonsvarer* (Nr.);
- E) *Danmark er for lille et sprogområde til at have sin egen ballet* (Nr.).

Løsningen indsendes senest den 31. december 2014 med angivelse af den seks-cifrede talrække for rækkefølgen af forfatterne til de seks udtalelser samt indsenderens navn og adresse mærket „Konkurrence“ enten som e-post til mail-adressen hm@modersmaalselskabet.dk eller som brev (porto A-brev: 9,00 kr.; B-brev: 6,50 kr.) til Henrik Munck, Farumgårds Allé 3, 3520 Farum. Blandt de rigtige løsninger trækkes lod om et års gratis medlemskab af Modersmål-Selskabet. Hvis vinderen i forvejen er medlem og allerede har betalt sit kontingent for 2015, returneres de indbetalte 250 kr.; ellers slipper medlemmet for at indbetale kontingentet. Er vinderen ikke i forvejen medlem af Modersmål-Selskabet, får vinderen et velkomstbrev. Alle e-post-indsendere får en mailhilsen med resultatet af konkurrencen.

Foto: Kaj Gøsig

Bogmessen 2014

AF INGRID CARLSEN

Bogmessens gæster deltog ivrigt i Selskabets konkurrence.

„Dejligt med et selskab, der tager sig af modersmålet“. Citat af en besøgende.

Vores første prisvinder, Poul Thomsen fra TV udsendelsen „Dus med dyrene“ beærede os med et besøg. Prisen blev tildelt i 1980. Det var en stor opmuntring at se ham og en fryd at høre hans stemme igen.

Stand C3-033 blev med mellemrum helt overfyldt med besøgende, heriblandt politikere som Christine Antorini og Jytte Hilden, skuespiller Lars Mikkelsen, forfatter og formand i Samrådet for de Litterære Selskaber, Søren Sørensen, Ove Bisgaard Nørhave, debatedaktør og journalist hos NORDJYSKE Medier og forfatter til klummen ORDJYSKE. Helle Solvang fra Sproglaboratoriet DR P1, og tidligere bogmessevagter Johan og Ditte Pedersbæk og Katrine Brix og Ester og Verner Mortensen kom også og hilste på.

I anledningen af Prisvinder i 1985, digter og komponist Benny Andersens 85 års fødselsdag, overrakte vi ham den nye årbog: „Din stemme tæller“ samt en hilsen med det nye album fra Per Vers, dette års prisvinder.

Et pænt salg af nye og gamle årbøger og livlig aktivitet i gratiskassen. Den blev faktisk tom, efter gentagne opfyldninger. Dejligt, at nogle kan bruge vores guldskorn fra det danske sprog, skønt de ikke er helt nye.

Årets bogmesse i Bella Center indbragte Selskabet 18 nye medlemmer, hvoraf størstedelen havde vundet sig til det. De bydes hermed velkomne i Selskabet, og vi glæder os til at se jer til kommende arrangementer.

312 deltog i konkurrencen om at sætte navn på 6 danske citater af kendte personer.

I alt 29.034 gæstede BogForum i Bella Center i år. I 2015 finder messen sted den 6.– 8. november.

Alle er velkomne på Modersmål-Selskabets stand, blot stil jer i kø!

34 år siden Modersmåls-Prisen: Poul Thomsen hilser på Bogmessebestyrer Ingrid Carlsen.

Kontingent 2015 – Fornyelse af medlemskab

I brevet, der var vedlagt årbogen 2014 *Din stemme tæller* udsendt omkring 1. november, var der et afsnit om betaling af kontingent for 2015 – og på brevet var påhæftet et girokort. Vi håber, at du vil forny dit medlemskab og beder dig venligst om **snarest og senest den 31.12.2014 at indbetale kontingentet**, som er 250,- kr. (plus 78,- kr. ved en udlandsadresse). *Husk navn og adresse og gerne e-postadresse også.* Til betaling benyttes girokortet eller netbankoverførsel til Danske Bank, reg. nr. 9570 og konto nr. 667 6901. Også ved overførsel via pengeautomat er det nødvendigt med en afsenderangivelse.

De medlemmer, der har indmeldt sig og betalt efter den 1. september 2014, har allerede betalt kontingent 2015 og skal derfor ikke gøre det igen.

POST

PP

DANMARK

Modersmål-Selskabet indbyder

til medlemsmøde i anledning af den internationale modersmålsdag

onsdag den **18. februar** 2015 kl. **16:30-18:30**

hos Forbundet Kommunikation og Sprog,

Hauser Plads 20, 3. sal, København K.

Emnet er: Projektet **Dansk Sproghistorie**

Det danske Sprog- og Litteraturselskab (DSL) nærmer sig afslutningen af sit store projekt „Dansk Sproghistorie“, hvor de planlagte fire bind vil ende med at blive til seks.

Den ledende redaktør *Ebba Hjorth* vil fortælle om værkets indhold og projektets forløb, mens *Adam Hyllested* vil tage udgangspunkt i sit eget kapitel om „Det danske sprogs slægtskab med andre sprog“. *Adam Hyllested* har overtaget ansvaret for dette kapitel efter afdøde *Jan Katlev*.

Efter de to oplæg bliver der tid til spørgsmål og diskussion.

Modersmål-Selskabet byder på en forfriskning, og det er gratis at deltage for alle interessede.

Der er tidligere udgivet værker om Dansk Sproghistorie, bl.a. da lektor *Allan Karker* skrev om „Dansk i tusind år“, der udkom som Modersmål-Selskabets Årbog 1993“, og som udkom i en ny revideret udgave i 2001. På Københavns Universitets hjemmeside: dialekt.ku.dk/sproghistorie kan man finde et kort resume af det danske sprogs historie. I disse år, hvor mange er bekymrede for det danske sprogs påvirkning fra engelsk, kan sproghistorien måske mindske bekymringerne, når man forstår, at det danske sprog i over tusind år har været genstand for stærkere påvirkninger. Mens blot 1 pct. af nutidssproget rummer engelske importord, tæller græsk og latin 4-8 pct. og tyske låneord 16-17 pct.

Den internationale modersmålsdag blev stiftet af FN-organisationen UNESCO i 1999 for at fremme den sproglige mangfoldighed og flersproglighed i hele verden. Den officielle dato er 21. februar, som markerer dagen i 1952, da studenter i Dhaka blev skudt og dræbt af det pakistanske politi, da de demonstrerede for anerkendelsen af Bengali som officielt sprog for det daværende Pakistan og nuværende Bangladesh. Dagen fejres med arrangementer i mange lande, bl.a. af Modersmål-Selskabet.

Send din mail-adresse til Modersmål-Selskabet! Hvis du for nylig har fået en e-post-hilsen fra Modersmål-Selskabet, vil du vide, at vi allerede har din adresse. Men hvis du IKKE har fået en hilsen, selv om du HAR internet, må du gerne snarest sende en e-post til sek@modersmaalselskabet.dk, så vi kan opdatere vores medlemsregister og kunne sende dig lejlighedsvis nyhedsbreve, samtidig med at vi sparer både tid og penge ved at kunne kommunikere pr. e-post.

AFSENDER
MODERSMÅL-SELKABET
Wind
Mylius Erichsens Allé 27
2900 Hellerup

Returneres ved varig adresseændring

B